

ULKOSUOMALAISTEN LASTEN OIKEUS OPPIMISEEN VAARASSA - ETÄKOULU KULKURIN/NOMADSKOLANIN RAHOITUS ERITYISENÄ KIPUPISTEENÄ

Kansanvalistusseura sr.:n (Kvs-säätiö) lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Teema: Talousarvioesityksen keskeiset painotukset ja kipupisteet; ml. perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen tähtäävät toimet sekä lukutaito osana perustaitojen kehittämistä

Kiitämme mahdollisuudesta lausua talousarvioesityksen keskeisiä painotuksia ja kipukohtia koskien.

Olemme erittäin huolissamme talousarvioon esitetyistä säästöistä, jotka koskevat vapaata sivistystyötä. Vapaan sivistystyön merkitys ei kosketa pelkästään aikuiskoulutusta tai vapaan sivistystyön sektorilla Suomessa toteutettavaa koulutustoimintaa, vaan myös verkko-opetuksena ulkosuomalaisille lapsille kaikkialla maailmassa toteutettavaa perusopetusta.

Kvs-säätiön ylläpitämän Kulkurin ja Nomadskolanin rahoitus perustuu valtion budjetin momentilta 29.10.51 (vapaa sivistystyö / järjestöille annettavat avustukset) myönnettävään harkinnanvaraiseen valtionavustukseen ja lukuvuosimaksuihin. Valtion 2024 talousarvioesityksessä toimintaan on esitetty 148 000 €. Kulkurin/Nomadskolanin rahoitus ei tule perusopetuksen talousarviomomenteilta vaan järjestömomentilta, jonne on kohdistettu leikkaukset.

Jos eduskunnan lisämäärärahaa ei saada, Kansanvalistusseura ei voi ylläpitää Etäkoulu Kulkuria ja Nomadskolania, vaan toiminta ajetaan alas. Tämä tarkoittaa lähes 500 ulkomailla asuvan lapsen jäämistä ilman perusopetusta tai oman äidinkielen opetusta sekä kuuden kokoaikaisen työntekijän ja 30 sivutoimisen tuntiopettajan irtisanomista.

Kansanvalistusseura perusti etäkoulun ulkosuomalaisille lapsille vuonna 1975 opetus- ja kulttuuriministeriön aloitteesta. Siitä asti koulu on saanut harkinnanvaraista valtionavustusta.

Kulkuri on toiminut verkossa 2000-luvun alusta alkaen. Oppilaita on vuosittain noin 500 ja he asuvat 60 maassa kaikkialla maailmassa. 2010-luvun lopusta lukien Kansanvalistusseura on vastannut myös ulkomailla asuvien suomenruotsalaisten Nomadskolanin toiminnasta yhdessä Raaseporin kaupungin kanssa.

Kulkurissa ja Nomadskolanissa työskentelee 30 sivutoimisen opettajan lisäksi opinto-ohjaaja, pedagoginen suunnittelija, suunnittelijaopettaja, teknologia-asiantuntija, koulunjohtaja ja koulusihteeri. Verkkokoulussa on yli 80 perusopetuksen kurssia.

Kulkurin oppilaat voivat suorittaa koko perusopetuksen oppimäärän ja saada peruskoulun päättötodistuksen erityisessä tutkinnossa, jonka ottaa vastaan yhteistyökoulumme Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu. Osalla ulkomailla asuvista oppilaista ei ole muuta koulunkäyntimahdollisuutta, ja he opiskelevat Kulkurissa kaikkia vuosiluokan aineita.

Toiminnan turvaamiseksi vuonna 2024 esitämme, että eduskunta lisää em. momentille Etäkoulu Kulkurille ja Nomadskolanille 250 000 € (yht. 398 000 €).

perustelut:

Digitaalinen verkkokoulu on saavutettavissa kaikkialla maailmassa

Ulkomailla asuu noin 400 000 suomalaista lasta ja nuorta. Heistä noin puolet on perusopetusikäisiä. Vuosittain ulkomaille muuttaa noin 2 000 suomalaista lasta.

Kaikkien lähellä ei ole toimivaa Suomi-koulua. Suomalaisia ulkomaankouluja on vain muutamissa maissa, ja osa niistä toimii paikkakunnilla, joissa suomalaisten määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Fyysiset koulut reagoivat hitaasti ja heikosti muutoksiin, joita talouden ja maailmantilanteen muutokset aiheuttavat suomalaisten sijoittumiseen ulkomaille.

Digitaalinen, ulkomaille asuvien perusopetusikäisten verkkokoulu [Etäkoulu Kulkuri](#) / [Nomadskolan](#) on joustavasti saavutettavissa kaikkialla maailmassa.

Lukuvuonna 2022–23 Kulkuria ja Nomadskolania kävi noin 500 oppilasta. Heistä 50 ei käynyt muuta koulua, vaan opiskeli koko perusopetuksen oppimäärää eli kaikkia vuosiluokan aineita Kulkurissa. Kulkurin kehittämä verkko-opetuksen ja -ohjauksen malli mahdollistaa perusopetuksen koko oppimäärän opiskelun etänä.

Siirtolaisuusinstituutin 2021 julkaisemassa laajassa kyselytutkimuksessa (Muuttuva ulkosuomalaisuus) **ulkosuomalaiset toivoivat lasten suomen kielen ylläpitoon ja kehittämiseen nimenomaan paikasta riippumattomia digitaalisia oppimiskäytäntöjä.** Kulkuri ja Nomadskolan ovat digitaalisia, kaikkialla saavutettavia palveluita.

Kulkuri ja Nomadskolan tukevat ulkosuomalaisten paluumuuttoa Suomeen

On tärkeää vahvistaa ulkomaille asuvien perheiden suhdetta Suomeen ja suomalaiseen kulttuuriin, omaan äidinkieleen (suomi/ruotsi) sekä yhteyksiä suomalaisen kouluun ja yhteiskuntaan. **Vahvat siteet Suomeen tukevat perheiden paluuta kotimaahan.**

Syntyvyyden laskiessa ja väestön ikääntyessä nuoret ikäluokat eivät riitä täyttämään tulevaisuuden työvoiman tarvetta, jolloin **paluumuuttajat ovat elintärkeitä Suomen koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi.**

Kulkuri ja Nomadskolan tukevat ulkomaille asuvien lasten äidinkielen ja suomalaisen kulttuuri-identiteetin kehitystä ja **mahdollistavat sujuvan siirtymän takaisin suomalaiseen kouluun**, kun perhe palaa kotimaahan. Ulkomailta palaavilla oppilailla on arvokasta monikulttuurista ja -kielistä erityisosaamista, josta koko yhteiskunta hyötyy, kun he jatkavat opintoja Suomessa ja siirtyvät työelämään.

Ulkosuomalaisten nuorten paluu Suomeen opiskelemaan edellyttää vahvaa äidinkielen taitoa. Yliopistot vaativat todistuksen suomen kielen taidosta myös ulkosuomalaisilta nuorilta. **Kulkurin kautta saatu todistus suomen kielen ja kirjallisuuden perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta on yliopistojen hyväksymä kielitaitotodistus.**

Kulkuri ja Nomadskolan helpottavat myös suomalaisen **työvoiman liikkuvuutta ja elinkeinoelämän kansainvälistymistä.**

Etäopetuksen kehittäminen on koulutuksellista huoltovarmuutta

Etäopetuksen kehittäminen on myös tärkeä osa kotimaista koulutuksen huoltovarmuutta. **Kriisin kohdatessa etäopetus voi olla ainoa mahdollisuus turvata oppiminen myös kotimaassa.** Kulkuri ja Nomadskolan kehittävät perusopetusikäisten etä- ja verkko-opetusta ainoina Suomessa.

Kulkurin vahvuuksia ovat pitkä kokemus, laadukas verkko-opetus ja kyky reagoida muuttuviin tarpeisiin

[Kansallinen koulutuksen arviointikeskus \(Karvi\)](#) toteutti Kulkurin toiminnan kehittävän arvioinnin lukuvuonna 2021–22. Arviointiraportin mukaan Etäkoulu Kulkurin vahvuuksia ovat ulkosuomalaisten oppijoiden koulutuksen pitkä kokemus ja etäopetuksen toimivat käytännöt.

Toisaalta uudet avaukset osoittavat kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin nopeasti. Karvi toteaa, että **Kulkurin verkko-opetus muodostaa laadukkaan kokonaisuuden**. Etäkoulu Kulkuri on kehittänyt verkko-opetuksen laatua, vaikka rahoituksen vakiintumattomuus hankaloittaa toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä.

Verkkokoululla on laatukäsikirja ja kaikki verkkokurssisisällöt ovat digitaalisten materiaalien saavutettavuusstandardien mukaisia.

Kulkuri jakaa etäopetusosaamistaan ja -kokemustaan aktiivisesti muun muassa järjestämällä vuosittain [Etäopetuksen päivän](#) sekä kertomalla verkko-opetuksesta ja sen kehittämisestä kotimaisissa ja kansainvälisissä verkostoissa ja tilaisuuksissa. Kulkurin koulunjohtaja on kansainvälisen verkkokouluverkoston ICONSin puheenjohtaja.

Kulkurilla on [OKKA-säätiön](#) kestävän tulevaisuuden sertifikaatti, ja se on maailman ensimmäinen Unesco-koulustatuksen saanut verkkokoulu.

Verkko-opetuksen rahoitus

Digitaalisina palveluina Kulkuri ja Nomadskolan ovat paitsi saavutettavia, myös kustannustehokkaita. Kulkurin yksikköhinta oppilasta kohti on noin 20 % perusopetuksen yksikkö hinnasta. Valtionavustus oppilasta kohti vuonna 2023 on 927 €.

Kulkurin ja Nomadskolanin kurssi- ja oppimateriaalimaksuja nostettiin keväällä 2023. Esimerkiksi 7. luokan perusopetuksen koko oppimäärän opiskelu maksaa perheille lähes 4 500 €. Suomen kielen ja kirjallisuuden verkkokurssin hinta on 310 €. Jos kurssimaksuja joudutaan vielä korottamaan, isolla osalla ulkomailla asuvista perheistä ei ole siihen enää varaa.

Tänä vuonna on toteutettu myös merkittäviä säästötoimenpiteitä, kuten asetettu tuntikatto opettajien työlle, vähennetty reaaliaikaisia etäopetustuokioita ja nostettu niiden oppilasmäärää.

Valtion talousarvioesityksen 148 000 € ei riitä edes kevätlukukauden 2024 toimintaan. Tämä tarkoittaa sitä, että ilman eduskunnan lisämäärärahaa Kulkurin ja Nomadskolanin toiminta on ajettava alas, kuusi kokoaikaista työntekijää ja 30 sivutoimista tuntiopettajaa irtisanottava ja lähes 500 ulkomailla asuvaa suomalaista lasta jää ilman perusopetusta tai oman äidinkielen opetusta.

ENNAKOITU RAHOITUS 2024, €

Valtionavustus	398 000 (148 000 + eduskunnan lisäys 250 000)
Kurssimaksutulot	275 000
YHTEENSÄ	673 000

SUURIMMAT KULUERÄT 2024, €

Henkilöstökulut	600 000 (verkko-opettajat, opinto-ohjaaja, pedagoginen suunnittelija, suunnittelijaopettaja, teknologia-asiantuntija, koulusihteeri ja koulunjohtaja)
Tuotantokulut	110 000 (oppimateriaali-, verkko-opetuksen it- ja toimitilakulut)
Hallintokulut	21 000 (taloushallinto, tilintarkastus, vakuutukset, jäsenmaksut)
YHTEENSÄ	731 000

Kansanvalistusseuran esitys

Kansanvalistusseura esittää, että Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin toimintaan valtion budjetissa esitettyä valtionavustusta (148 000 €) nostetaan 250 000 €, jolloin toiminta on turvattu.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja *Lauri Tuomi*, Kansanvalistusseura sr., lauri.tuomi@kvs.fi, puh. 050 476 9977
Koulunjohtaja *Tuija Tammela*, Etäkoulu Kulkuri, tuija.tammela@kvs.fi, puh. 050 383 3969